

ΤΑΞΗ: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 3ΩΡΕΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnōvit; extractum imperatōrem eum salutāvit. Hinc ad commilitōnes suos eum adduxit. Ab his in castra delātus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moritūrum eum miserātur. Postero die Claudius imperātor factus est.

Amēmus patriam, pareāmus senatui, consulāmus bonis; praesentes fructus neglegāmus, posteritātis gloriae serviāmus; id esse optimum putēmus, quod est rectissimum; sperēmus quae volumus, sed ferāmus quod acciderit; arbitrēmur denique corpus virōrum fortium magnorumque hominum esse mortāle, animi vero motus et virtūtis gloriam sempiternam esse.

sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnāre cuperent, etsi ego clamābam nihil esse bello civili miserius. Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victōres ferociōres impotentioresque reddit, ut, etiamsi natūrā tales non sint, necessitāte esse cogantur. Bellōrum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequātur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφράσετε το πρώτο και το δεύτερο απόσπασμα.

Μονάδες 20

A2. α. Να χαρακτηρίσετε ως Σωστές ή Λανθασμένες τις ακόλουθες περιόδους του λόγου.

- i. Η μεγάλη ανάπτυξη της ρωμαϊκής γραμματείας αρχίζει τον 5ο αιώνα π.Χ.
- ii. Ο Κικέρων υπήρξε θερμός θαυμαστής του Πλωτίνου.
- iii. Αντιεπισημονική χαρακτηρίζεται η «αριστοκρατική» αξιολόγηση στην οριοθέτηση των εποχών και περιόδων της ρωμαϊκής λογοτεχνίας.
- iv. Στην ποίηση της ύστερης αρχαιότητας παρατηρείται ευρείας έκτασης μείξη ειδών.
- v. Τα Ειδύλλια του Θεόκριτου υπηρετούν σαφώς την πρόθεση του Αυγούστου για ενίσχυση της υπαίθρου.

Μονάδες 5

A2. β. Να συμπληρώσετε τα κενά διαστήματα των παρακάτω περιόδων του λόγου.

- i. Πλήθος από ελληνικές λέξεις, και μαζί με αυτές και τα ..... μεταφέρονται και πολιτογραφούνται στο ρωμαϊκό λεξιλόγιο.
- ii. Κορυφαίος εκπρόσωπος της πεζογραφίας και ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της αρχαιότητας ήταν ο .....
- iii. Ο Κορνήλιος Νέπως έγραψε .....
- iv. Ο ποιητής του ηρωικού και διδακτικού έπους και του ποιμενικού ειδυλλίου ήταν ο .....
- v. Ο ..... των ..... της κλασικής εποχής επανέρχεται μεταλλαγμένος σε ένα κίνημα «Νέο-Νεοτερικών».

Μονάδες 5

A3. Να εντοπίσετε στο πρώτο απόσπασμα λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω: *μιλιταρισμός, ποδήρης, λήθη, γνωμάτευση, ολικός.*

Μονάδες 10

B1. α. Να γράψετε τους γραμματικούς τύπους που ζητούνται:

- i. **pedes** : κλητική ενικού
- ii. **tristis**: αιτιατική ενικού συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
- iii. **die**: γενική πληθυντικού
- iv. **factus est**: το ίδιο πρόσωπο, αριθμό στον ίδιο χρόνο της ενεργητικής φωνής
- v. **fructus**: ονομαστική πληθυντικού
- vi. **optimum**: αιτιατική πληθυντικού θετικού βαθμού στο ίδιο γένος
- vii. **fero**: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
- viii. **civili**: αιτιατική ενικού στο ίδιο γένος
- ix. **nihil**: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος
- x. **parta sit**: γ' πληθυντικό οριστικής του ίδιου χρόνου στην ενεργητική φωνή
- xi. **necessitate**: ονομαστική ενικού

Μονάδες 11

B1. β. volumus: να γράψετε το β' ενικό και το γ' πληθυντικό στην οριστική και την υποτακτική του ενεστώτα.

Μονάδες 4

B.2. α. miserius, ferociōres: να γράψετε τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς.

Μονάδες 4

B.2. β. obsequātur: να γράψετε τους τύπους που σχηματίζει το ρήμα από την ενεργητική φωνή.

Μονάδες 8

B.3. praesentes: Να γράψετε το απαρέμφοτο Ενεστώτα και του Παρακειμένου καθώς και τη μετοχή Μέλλοντα.

Μονάδες 3

Γ1. α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **latentem, trepidus, denique, quam victoria, auxilio**

Μονάδες 5

Γ1. β) etiamsi natura tales non sint: Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση της δευτερεύουσας πρότασης (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία).

Μονάδες 5

Γ2. α. speremus quae volumus, sed feramus quod acciderit: ο ευθύς λόγος να γίνει πλάγιος με εξάρτηση από τη φράση : **Cicero adhortatur**

Μονάδες 5

Γ2.β. sed tantus furor omnes invaserat, etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius: Να αντικαταστήσετε τη δευτερεύουσα πρόταση με μετοχή.

Μονάδες 5

Γ3.α. quasi moriturum: Να αναλυθεί η μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 5

Γ3.β. quorum auxilio: να αποδώσετε τη φράση με ισοδύναμη έκφραση

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Ένας στρατιώτης που (ή καθώς) έτρεχε εδώ κι εκεί παρατήρησε τα πόδια του· τον αναγνώρισε που κρυβόταν· (αναγνώρισε ότι αυτός κρυβόταν)· αφού τον τράβηξε έξω, τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος κι έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε

τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας.

Ας αγαπάμε την πατρίδα (μας), ας υπακούουμε στη Σύγκλητο, ας φροντίζουμε για τους καλούς πολίτες· ας αδιαφορούμε για το τωρινό κέρδος, ας υπηρετούμε τη μελλοντική δόξα· ας θεωρούμε ότι είναι άριστο (πράγμα) αυτό που είναι το πιο σωστό· ας ελπίζουμε αυτά που θέλουμε, αλλά ας υπομένουμε ό,τι (αντίξοο) μας συμβεί· τέλος, ας πιστεύουμε ότι το σώμα των γενναίων ανδρών και των μεγάλων ανθρώπων είναι θνητό, αλλά οι δυνάμεις της ψυχής (οι πνευματικές δυνάμεις, οι πνευματικές δραστηριότητες) και η δόξα της αρετής είναι αιώνια.

A2.α.

- i. Λάθος
- ii. Λάθος
- iii. Σωστό
- iv. Σωστό
- v. Λάθος

A2.β.

- i. πολιτισμικά φορτία
- ii. ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρων
- iii. περίπου 25 βιογραφίες διάσημων Ελλήνων και Ρωμαίων, κυρίως στρατηγών.
- iv. ο Βιογίλιος
- v. καλλιμαχισμός των «Νεωτέρων»

A3.

Μιλιταρισμός = miles

Ποδήρης = pedes

Λήθη = latentem

Γνωμάτευση = adgnovit

Ολικός = salutavit

B1.α.

- i. pes

- ii. tristiozem
- iii. dierum
- iv. fecit
- v. fructus
- vi. bona
- vii. fer
- viii. civile
- ix. nullis rebus
- x. pepererunt/ -re
- xi. necessitas
- xii.

B1. β.

vis, volunt (οριστική)

velis, velint (υποτακτική)

B.2. α.

feroces, ferocissimos

miserum, miserrimum

B.2.β.

obsequens (μετοχή Ενεστώτα)

obsecuturus (μετοχή Μέλλοντα)

obsecuturum esse (απαρέμφατο Μέλλοντα)

obsecuturus sit (Υποτακτική Μέλλοντα)

obsecutum , obsecutu (Σουπίνο) (στην απάντηση λογίζονται ως δύο μονάδες)

obsequendi, obsequendo, obsequendum, obsequendo (Γερούνδιο) (στην απάντηση λογίζεται ως δύο μονάδες)

B3.

praeesse

praeuisse

prae futuri

Γ1. α.

latentem: κατηγορηματική μετοχή, που εξαρτάται από το *adgnovit*, συνημμένη στο *eum*.

Trepidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο ρήμα *delatus est* και αναφέρεται στο εννοούμενο υποκείμενο *Claudius*.

Denique: επιρρηματικός χρονικός προσδιορισμός στο ρήμα *arbitremur*.

Quam victoria: β' όρος σύγκρισης από τον συγκριτικό βαθμό *miserius* (*quam* + ομοιόπτωτα)

Γ1. β) *etiamsi natura tales non sint:* δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της παραχώρησης στο περιεχόμενο της συμπερασματικής πρότασης με ρήμα το *cogantur*. Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο *etiamsi* και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί δηλώνει μια υποθετική κατάσταση, που, κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της προσδιοριζόμενης πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (*non sint*), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*cogantur*) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν -μέλλον.

Γ2.α. *Cicero adhortatur Romanos ut sperent quae velint, sed ferant quod acciderit.*

Γ2.β. *sed tantus furor omnes invaserat me clamante nihil esse bello civili miserius.*

Γ3.α. *quod is moriturus esset.*

Γ3.β. per quos

